

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ФИЗИКА И АСТРОНОМИЯ

29 август 2019 г. - Вариант 2

ВТОРИ МОДУЛ – време за работа 150 минути

Отговорите на задачите от 31. до 40. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

31. Енергията, необходима за разделяне на ядрото на отделни нуклони, е равна на:

- А) енергията на електростатично взаимодействие между протоните
- Б) енергията на гравитационно взаимодействие между нуклоните
- В) енергията на магнитно взаимодействие между протоните
- Г) енергията на връзка на ядрото

32. Два протона се намират в атомното ядро на разстояние 1.10^{-16} m. Между тях действат три вида сили – ядрена сила ($F_{\text{я}}$), електростатична сила ($F_{\text{ел}}$) и гравитационна сила ($F_{\text{гр}}$). Кое от неравенствата е вярно за тези сили?

- А) $F_{\text{ел}} < F_{\text{я}} < F_{\text{гр}}$
- Б) $F_{\text{гр}} < F_{\text{ел}} < F_{\text{я}}$
- В) $F_{\text{я}} < F_{\text{гр}} < F_{\text{ел}}$
- Г) $F_{\text{ел}} < F_{\text{гр}} < F_{\text{я}}$

33. Радон-222 е радиоактивен изотоп на благородния газ, който е опасен при големи концентрации. Неговият период на полуразпадане е 3,8 денонощия. Проба от радон-222 съдържа първоначално 4.10^8 , а след известно време в нея се намират 1.10^8 атома. Колко време е изминало?

- А) 3,8 денонощия
- Б) 7,6 денонощия
- В) 11,4 денонощия
- Г) 15,2 денонощия

39. Наблюдател определя, че галактика A се отдалечава от него със скорост $v_1 = 17\,000$ km/s, а галактика B – със скорост $v_2 = 51\,000$ km/s. Посочете верният извод, който може да се направи от тези резултати.

- А) галактика A е 3 пъти по-далече отколкото галактика B
- Б) галактика B е 3 пъти по-далече отколкото галактика A
- В) галактика B е 9 пъти по-далече отколкото галактика A
- Г) галактика A е 9 пъти по-далече отколкото галактика B

40. Според теорията за Големия взрив Вселената се разширява. В подкрепа на тази теория е установеното увеличаване на:

- А) разстоянието от Земята до Луната
- Б) разстоянието от Земята до Слънцето
- В) разстоянията между всички галактики
- Г) разстоянията между Слънцето и заобикалящите го планети

Решенията на задачите от 41. до 50. вкл. запишете на предвиденото за това място в свитъка за свободните отговори срещу съответния номер на задачата!

41. Отрицателен точков заряд създава електростатично поле. На някакво разстояние от източника на полето е поставен точков заряд $q = 0,5\ \mu\text{C}$. Силата, която действа на заряда q , е с големина $4\ \text{N}$.

- А) Каква е посоката на интензитета на електричното поле в дадената точка – към източника на полето или от източника радиално навън?
- Б) Определете големината на интензитета E на полето в дадената точка.

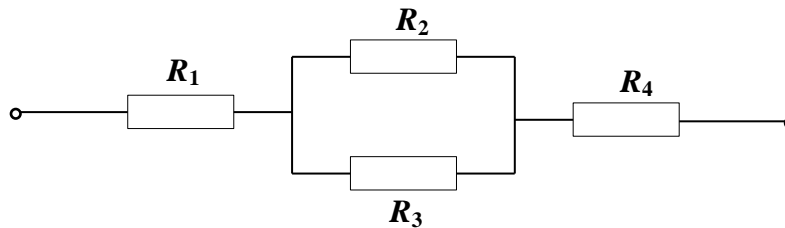
42. В електростатично поле потенциалът в точка M е $\varphi_M = 10\ \text{V}$, а в точка N – $\varphi_N = -5\ \text{V}$. Частица със заряд $q = 2\ \mu\text{C}$ под действие на електричната сила преминава от M в N .

- А) Намерете напрежението между M в N .
- Б) Пресметнете потенциалната енергия на заряда във всяка от двете точки.
- В) Определете извършената от електричната сила работа.

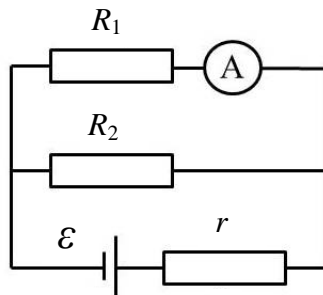
43. Дадена е схема на електрическа верига.

А) Опишете как са свързани резисторите.

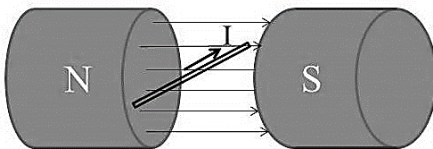
Б) Пресметнете еквивалентното ѝ съпротивление, ако знаете че $R_1 = 10 \Omega$, $R_4 = 30 \Omega$ и $R_2 = R_3 = 20 \Omega$.

44. В електрическата верига, показана на фигурата, стойностите на елементите са съответно $R_1 = 4 \Omega$, $R_2 = 6 \Omega$, $r = 0,6 \Omega$, $\mathcal{E} = 6 \text{ V}$. Намерете тока през резистора R_1 .

45. На фигурата е показан прав проводник поставен в еднородното поле на постоянен магнит. Проводникът е с дължина $l = 10 \text{ cm}$ и по него тече ток $I = 2 \text{ A}$.

А) Направете чертеж и означете посоката на магнитната сила, която действа на проводника.

Б) Определете големината на магнитната индукция B , ако магнитната сила върху проводника е $F = 10^{-3} \text{ N}$.

46. Електрически нагревател има мощност $2,2 \text{ kW}$ и се захранва от електрическата мрежа.

А) Определете ефективната стойност на променливия ток през нагревателя.

Б) Колко джаула е работата на тока, ако нагревателят е включен в продължение на половин час?

47. Пружинно махало се състои от пружина с коефициент на еластичност $k = 40 \text{ N/m}$, към която е прикрепено тяло с маса $m = 100 \text{ g}$.

А) Намерете честотата на трептене на пружинното махало.

Б) Пресметнете периода на трептене на махалото.

48. Лазерен лъч пада под ъгъл 45° от въздух с показател на пречупване $n_1 = 1$ върху прозрачна среда.

А) Направете чертеж като изобразите хода на пречупения лъч. Върху чертежа означете ъглите на падане и пречупване съответно с α и β .

Б) Определете коефициента на пречупване на втората среда n_2 , ако ъгълът на пречупване е 30° .

$$\left(\sin 45^\circ = \frac{\sqrt{2}}{2}, \sin 30^\circ = \frac{1}{2}\right)$$

49. Мощността на излъчване на Слънцето е $P = 3,86 \cdot 10^{26} \text{ W}$.

А) Напишете формулата на закона на Стефан–Болцман.

Б) Може да се приеме, че звездите излъчват като абсолютно черно тяло. Изразете мощността на излъчване P на Слънцето чрез радиуса му R и температурата му T .

В) Пресметнете мощността на излъчване P_1 на звезда със същата повърхностна температура като тази на Слънцето, която има два пъти по-голям радиус.

(Лице на повърхнина на сфера $S = 4\pi R^2$)

50. Отделителната работа на фотокатод от злато е $5,1 \text{ eV}$.

А) Напишете уравнението на Айнщайн за фотоефекта.

Б) Определете минималната енергия на фотоните, които могат да предизвикат фотоефект.

В) Колко джаула е кинетичната енергия на фотоелектроните, когато фотокатода се облъчи с монохроматична светлина с енергия на фотоните $7,1 \text{ eV}$.